

Motion till riksdagen 2005/06:Ju29

**av Johan Linander m.fl. (c)
med anledning av prop. 2005/06:123**

En modernare kriminalvårdslag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att IÖV-utslussning skall vara kvar på samma sätt som det fungerar i dag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avslå förslaget om utökad frigång (58 §).
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att domstol skall kunna döma till möjlig halvtidsfrigivning när det inte bedöms finnas något skyddsbehov för samhället och någon återfallsrisk.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det inte skall finnas någon risk för att den som är aktuell för vistelse i halvvägshus kommer att begå brott, undandra sig straffets fullgörande eller på annat sätt missköta sig för att vistelse i halvvägshus skall beviljas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla som vistas i halvvägshus skall ha fotboja (IÖV).

Bakgrund

I proposition 2005/06:123 ”En modernare kriminalvårdslag” lämnar regeringen förslag till ändrade regler om kriminalvård i anstalt och villkorlig frigivning. Regeringens syfte med propositionen är att åstadkomma en förbättrad och mer strukturerad övergång från livet på anstalt till livet i frihet.

Centerpartiets mening är att en central målsättning med kriminalvårdens verksamhet skall vara att de intagna inte skall återfalla i brottslig verksamhet efter frigivningen. Redan första dagen för avtjänande av straffet måste arbetet sättas i gång med en behandlingsplan med ett laglydigt liv efter avtjänandet av straffet som målsättning. Kriminalvården skall verka för att intagna ges förutsättningar att efter verkställighetsperioden kunna leva ett laglydigt liv, dvs. att minska återfallsbrottsligheten.

Fel! Okänt namn på

Utbildning, arbetsträning och social färdighetsträning måste därför erbjudas de intagna i större omfattning än som sker i dag. Att behandlings- och rehabiliteringsinstanserna för psykiskt sjuka, sexualförbrytare och drogmissbrukare ständigt förbättras är av utomordentlig vikt. För att programverksamheten skall vara framgångsrik krävs tillgång till kompetent och engagerad personal, inte minst psykologer och psykoterapeuter. Detta är särskilt viktigt för alla unga vuxna kriminella för vilka rätt behandlings- och rehabiliteringsinsatser kan vara det som avgör om deras första möte med kriminalvården blir det sista.

IÖV-utslussning

I samband med att försöksverksamheten med förstärkta frigivningsförberedelser inleddes 2001 introducerades ett nytt utslussningsalternativ, intensivövervakning med elektronisk kontroll (s.k. IÖV-utsluss). Inledningsvis innebar detta utslussningsalternativ att den som avtjänade fängelse i lägst två år kunde få avtjäna de sista fyra månaderna av straffet med s.k. elektronisk fotboja i bostaden. Försöken med elektronisk fotboja föll mycket väl ut och från och med den 1 april 2005 har möjligheten till IÖV-utsluss utökats. Vid IÖV-utsluss är den intagne förbjuden att lämna sin bostad annat än för vissa av Kriminalvården bestämda ändamål och på särskilt angivna tider.

Regeringen vill nu ta bort IÖV-utslussningen i sin nuvarande utformning. Centerpartiet menar att systemet skall vara kvar som det fungerar i dag. Detta skall ges regeringen till känna.

Utökad frigång

Frigång innebär att den intagne vistas utanför anstalten under arbetstid för att utföra arbete, delta i undervisning eller utbildning, få behandling eller delta i någon annan särskilt anordnad verksamhet (11 § KvaL). Vid prövningen av om frigång skall beviljas skall det särskilt beaktas om den intagne behöver inskolning i arbetslivet eller om frigång kan antas väsentligt förbättra hans eller hennes möjligheter att försörja sig efter frigivningen. Kriminalvården får ställa de villkor som kan anses nödvändiga under frigången. Frigång får dock inte beviljas om det kan befaras att den intagne kommer att avvika, återfalla i brott eller missbruka alkohol, narkotika eller andra beroendeframkallande medel.

Centerpartiet menar att en utökad frigång enligt regeringens förslag skulle leda till en urholkning av fängelsestraffet. Förslaget om en utökad frigång enligt 59 § bör därför avslås. Detta skall ges regeringen till känna.

Centerpartiet vill istället att domstolen bör kunna utdöma möjlighet till villkorlig frigivning efter avtjänande av halva strafftiden. Det skall kunna ske i de fall där domstolen bedömer att det inte finns något skyddsbehov för sam-

hället och att den dömda inte riskerar att återfalla i brott. Ett absolut krav för villkorlig frigivning efter halva strafftidens avtjänande är att den åtföljs av perfekt skötsamhet från den dömdes sida. Den intagne skall som förutsättning för frigivningen kunna förpliktigas att vidta åtgärder för att försäkra att han eller hon inte återfaller i brott. Ett exempel på sådan kontrollåtgärd skulle kunna vara att en tidigare missbrukare i samband med villkorlig frigivning regelbundet lämnar urinprov. Skulle den dömda missköta sina ålägganden eller begå någon som helst form av brottslig verksamhet under sin villkorliga frigivning skall han eller hon omedelbart tillbaka till anstalt för att avtjäna resten av sin utdömda strafftid. Vad som ovan angivits om möjlighet för domstol att döma till villkorlig frigivning efter halva strafftiden bör ges regeringen till känna.

Vistelse i halvvägshus

En intagen som har behov av särskilt stöd och kontroll skall under vissa förutsättningar få beviljas vistelse i halvvägshus. Detta innebär att den intagne vistas i ett av Kriminalvården kontrollerat hem som är anpassat för att ge intagna särskilt stöd och tillsyn. Den intagne får inte lämna halvvägshuset annat än på särskilt bestämda tider. Detta krav kan kontrolleras med elektroniska hjälpmedel, s.k. fotboja. För att vistelse i halvvägshus skall komma i fråga måste den intagne delta i sysselsättning.

I lagtexten skriver regeringen att "Vistelse i halvvägshus får beviljas den som har behov av särskilt stöd eller kontroll om ... 2. det inte finns någon beaktansvärd risk för att han eller hon kommer att begå brott, undandra sig straffets fullgörande eller på annat sätt missköta sig" Centerpartiet menar att ordet "beaktansvärd" bör tas bort i lagtexten. Om det finns viss risk för att den som är i fråga för boende i halvvägshus kommer att begå brott, undandra sig straffets fullgörande eller missköta sig så bör inte vistelse i halvvägshus beviljas. Detta skall ges regeringen till känna.

Regeringen vill nu ta bort kravet på att den som vistas i halvvägshus skall bära fotboja för att istället se fotboja som en möjlighet till bevakning. Den som befinner sig i ett halvvägshus avtjänar fortfarande ett fängelsestraff, och därför måste säkerheten vara sträng. Fotboja bör därför vara ett krav för att få vistas i halvvägshus. Detta skall ges regeringen till känna.

Stockholm den 21 mars 2006

Johan Linander (c)

Kerstin Lundgren (c)

Viviann Gerdin (c)

Eskil Erlandsson (c)

Claes Västerteg (c)

Agne Hansson (c)

Jan Andersson (c)